

18.11.2024

Kirkon erityiskoulutusten kokonaisuus 2025

Erytyiskoulutuksen määritelmä

Erytyiskoulutus syventää perusosaamista, vahvistaa erityisosaamista sekä laaja-alaistaa asiantuntijuutta kirkon työssä. Erytyiskoulutuksen keskeisin tunnuspiirre on osaamisen, toiminnan ja työn *kehittäminen* sekä ennakointi ja uuteen suuntautuminen. Erytyiskoulutusten luonteen vuoksi ne ovat laajuudeltaan vähintään 20 op, jotta pitkäkestoinen kehittäminen on mahdollista. Erytyiskoulutukseen edellytetään pääsääntöisesti yli 5 vuoden seurakunta- tai muun vastaavan alan työkokemusta, jotta kehittämistehtäviin, osaamisen syventämiseen ja laaja-alaisamiseen sekä erityisosaamisen muodostumiseen on riittävästi kokemuspohjaa. Kirkon erityiskoulutukset ovat joko moduulirakenteisia tai yhtäjaksoisia koulutusprosesseja.¹ Koulutukset ovat moniammatillisia, ellei ole erityistä syytä poiketa tästä periaatteesta. Koulutukset järjestetään suomen kielellä. Oppimistehtäviä on mahdollista suorittaa myös ruotsiksi ja tapauskohtaisesti muilla kielillä.

Kirkkohallituksen 29.5.2018 päätöksen mukaisesti kirkon erityiskoulutuksia ovat alla mainitut koulutukset, joiden järjestäjänä on Kirkkohallitus. Erytyiskoulutuksiin sisältyy myös johtamisen erityiskoulutus, joka pohjautuu aikaisempaan Kirkon johtamiskoulutusohjelmaan (Kirjo 2005). Näistä seuraavat neljä erityiskoulutusta sisältyvät Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen (FINQF) tasolle 6: Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutus (45 op), Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op), Sairaalsielunhoidon erityiskoulutus (60 op) ja Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op Kirkkohallituksen päätöksen 11.12.2018 Nro 127 perusteella (vaativien erityistehtävien edellyttämät kirkon erityiskoulutukset). (Taulukko 1).

1.1.2025 lukien Diakonian erityiskoulutus (DEK, 25 op), Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus (JEK, 30 op), Kasvatuksen erityiskoulutus (KEK, 25 op), Musiikin erityiskoulutus (MEK, 30 op), Raamattuteologian erityiskoulutus (REK, 25 op) ja Yhteisötyön erityiskoulutus (YTEK, 25 op) yhdistyvät Kirkon työn erityiskoulutukseksi (KTK, 30 op 1.1.2025 lukien).

KIRKON ERIYISKOULUTUKSET	
Moduulirakenteiset	Yhtäjaksoiset
Kirkon työn erityiskoulutus (KTK, 30 op) 1.1.2025 lukien Moduulirakenteisen DEK, JEK, KEK, MEK, REK, YTEK erityiskoulutuksen aiemmin aloittaneet siirtyivät uuteen järjestelmään 1.1.2025 alkaen ja suorittavat erityiskoulutuksen loppuun uuden koulutuskuvauksen mukaisesti. Edellisen koulutuskuvauksen mukaiset aiemmat suoritukset sisällytetään uuteen 1.1.2025 voimaan tulleeseen erityiskoulutukseen.	Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutus (45 op)
Diakonian erityiskoulutus (DEK, 25 op), Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus (JEK, 30 op), Kasvatuksen erityiskoulutus (KEK, 25 op), Musiikin erityiskoulutus (MEK, 30 op), Raamatuteologian erityiskoulutus (REK, 25 op) ja Yhteisötyön erityiskoulutus (YTEK, 25 op) on mahdollista suorittaa 31.12.2026 saakka niissä tapauksissa, joissa osallistuja on aloittanut moduulien suorittamisen ennen 1.1.2025.	Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)
Johtamisen erityiskoulutus (JOK, 50 op)	Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op) – yhtäjaksoinen ja moduloitu
Kansainvälisen työn erityiskoulutus kotimaan henkilöstölle (KTE, 25 op)	Sairaalasielunhoidon erityiskoulutus (60 op) – yhtäjaksoinen ja moduloitu
Kansainvälisen työn erityiskoulutus - lähetystyöhön valmistava koulutus (KTEL, 35 op)	Sielunhoidon erityiskoulutus (30 op)
	Vankilasielunhoidon erityiskoulutus (30 op) (luonnos kirkon erityiskoulutusten kokonaisuuteen odottaa Kirkkohallituksen päätöstä (tilanne 29.10.2024)

Taulukko 1 Kirkon erityiskoulutukset

Muita kirkon henkilöstökoulutuksen tasoja ovat: **Ajankohtaiskoulutus** on yleensä lyhytkestoista (1–2 pv) ja laajuudeltaan suppeaa (0–1 op) koulutusta ajankohtaisista teemoista. **Täydentävä koulutus** laajentaa ammattiin liittyvässä peruskoulutuksessa tai työssä hankittua perusosaamista. Täydentävän koulutuksen osaaminen liittyy joko työssä tarvittavaan uuteen osaamisalueeseen tai perusosaamisen täydentämiseen tai vahventamiseen esimerkiksi perehtyessä uuteen työalaaan, työtapaan tai ilmiöön. Täydentävä koulutus on yleensä laajuudeltaan 1–5 op.

Moduulirakenteisessa erityiskoulutuksessa osallistuja voi joustavasti aloittaa koulutuksen suorittamisen. Opinnot suoritetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja aikataulun mukaisesti. Erityiskoulutukset rakentuvat pakollisista ja vapaavalintaisista moduuleista (yleensä 5 op tai 10 op). Jokaisesta erityiskoulutuksesta on oma *koulutuskuvauksensa*, jossa määritellään pakollisten ja valinnaisten moduulien määrät sekä valintoja ohjaavat periaatteet.

Osallistuja voi muodostaa moduuleista kokonaisuuden, joka vastaa ajankohtaisiin työn ja osaamisen kehittämistarpeisiin. Tarkemmat ohjeet löytyvät [koulutuskuvauksista](#).

Jos 30 op laajuisen erityiskoulutuksen moduuleja suorittaa 1–2 kpl vuodessa, koulutuksen suorittamiseen menee noin 3–4 vuotta.

Moduulirakenteisessa erityiskoulutuksessa ei käytetä aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen tai tunnustamiseen (AHOT) perustuvaa hyväksilukemista, koska valinnaisten moduulien avulla osallistuja voi kehittää tai laaja-alaista osaamistaan. Poikkeuksena muista erityiskoulutuksista kirkon lähetystyöntekijöiden koulutuksessa (kirkon kv. työn erityiskoulutus / lähetystyöntekijät) hyödynnetään osaamisperusteista yksilöllistämistä.

Yhtäjaksoiseen koulutusprosessiin perustuvissa erityiskoulutuksissa on vuorotellen lähi- ja etäopiskelujaksoja ja niissä osallistujaryhmä pysyy pääsääntöisesti samana koulutuksen ajan. Näitä koulutuksia ovat esimerkiksi sielunhoidon erityiskoulutus ja kirkon työnohjaajakoulutus. Koulutusprosessin pituus on usein 2–2,5 vuotta.

Erityiskoulutusten kehittävä työote: välineenä kehittämistehtävä tai -hanke

Moduulirakenteisessa erityiskoulutuksessa kehittämistehtävän tarkoitus on työn tai osaamisen kehittäminen moduulin osaamistavoitteiden mukaisesti. Opiskeluun sisältyy käytännönläheinen työn kehittäminen, joka sisältää lisäksi esimerkiksi kirjallisuuteen tai toimintaympäristöön tutustumista ja sen reflektointia.

- Omaan työhön liittyvän kehittämistehtävän laajuus on tavallisimmin 2–2,5 opintopistettä. Kehittämistehtävän laajuuteen vaikuttaa lähiopiskelujaksojen lähipäivien lukumäärä sekä muiden oppimistehtävien sekä kirjallisuuden laajuus. Kehittämistehtävän opintopisteisiin sisällytetään kirjallisuuteen perehtyminen, suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä raportti ja siihen mahdollisesti liittyvä muu tuotos.

Moduulirakenteisessa erityiskoulutuksessa kehittämistehtävistä muodostuu koko erityiskoulutuksen päättyessä portfoliomainen kokonaisuus, jossa näkyy työtä kehittävä ote. Erityiskoulutukseen ei siis kuulu erillistä kehittämishanketta, vaan tarkoituksena on, että työtä ja osaamista kehitetään vähitellen moduuli kerrallaan. Jos opiskelee koko koulutuksen kohtuullisen nopeasti, on mielekästä keskittyä ja suunnitella moduulikohtaisista kehittämistehtävistä yhtenäinen kokonaisuus, jota kukin moduuli tukee eri näkökulmista. Mikäli yhtenäinen kehittämistehtävien kokonaisuus ei ole tarkoituksenmukainen, kehittämistehtävät voivat olla toisistaan erillisiä.

Yhtäjaksoisesti toteutuvaan erityiskoulutukseen kuuluu kehittämishanke. Se tarkoittaa pitkäkestoisesti ja vähitellen koulutuksen aikana toteutuvaa työn tai osaamisen kehittämiseen tähtäävää tehtävää, joka usein toteutuu osana omia tai tiimin työtehtäviä seurakunnassa. Kehittämishankkeesta tehdään yleensä kirjallinen raportti. Hankkeen laajuus ja raportin pituus riippuvat erityiskoulutuksen luonteesta ja laajuudesta.

Ennen kehittämistehtävän tai hankkeen aloittamista on suositeltavaa, että osallistuja sopii kehittämiseen liittyvistä teemoista esimiehen ja työtiiminsä kanssa, jotta osallistuja voi varata tehtäviin riittävästi työaikaa.

Erilaiset oppimistehtävät

Moduulirakenteisessa sekä yhtäjaksoisesti toteutuvassa erityiskoulutuksessa voi olla erityyppisiä oppimistehtäviä. Alla oleva luettelo on esimerkinomainen. Oppimistehtävät voivat olla:

- ennako-, etukäteis- tai orientoitumistehtäviä,
 - moduulien kestäessä tietohankintatehtäviä: mm. kirjallisuus-, haastattelu- tai havainnointitehtäviä
 - toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä tehtäviä
 - osaamisen kehittämiseen liittyviä tehtäviä

- viimeisen lähijakson jälkeen arviointiin tai oppimisen julkistamiseen (esim. blogi, tuotoksen esittely) liittyviä tehtäviä.

Tekoälyn hyödyntäminen koulutuksissa

Tekoäly voi toimia apuvälineenä, joka tukee oppimista ja tehtävien suorittamista.

- **Tekoälyä voi käyttää oppimisen tukena ja tehtävän tekemisen eri vaiheissa.** Kun tekoälyä käyttää tiedonhankinnan, ideoinnin, tekstin tuottamisen ja analysoinnin tukena, on tärkeää kriittisesti arvioida tekoälyn rajoitteet ja vääristymät.
- **Tekoälyä tulee käyttää vastuullisesti ja eettisesti.** Sille ei tule syöttää esimerkiksi materiaalia, johon ei ole saanut käyttöoikeutta tai joka sisältää henkilötietoja.
- **Tekoälyn käyttö oppimistehtävissä on dokumentoitava.** Mikäli tekoälyä käyttää oppimistehtävässä, tulee kertoa, mitä mallia (esim. Copilot) ja miten sitä on käyttänyt. Dokumentointi auttaa varmistamaan läpinäkyvyyden ja eettisyyden. Kun tekoälyä hyödyntää oppimistehtävässä, tulee selkeästi ilmoittaa, miten ja missä vaiheessa tekoälyä on hyödynnetty (tiedonhaku, luonnostelu, analyysi) ja mitä sen avulla on oppinut.
- **Koko suoritus ei voi olla tekoälyn tekemä.** Oppimistehtävän suoritus ei saa perustua kokonaan tekoälyn tuottamaan sisältöön. Opiskelijan oma panos ja ajattelu ovat keskeisiä oppimisprosessin kannalta, ja tekoälyä tulisi käyttää vain tukemaan tätä prosessia.
- **Kouluttaja voi rajoittaa tekoälyn käyttöä oppimistehtävissä.** Tämä näkyy mainintana oppimistehtävän ohjeessa.

Valintakriteerit ja koulutuksen keskeytyminen

Eryityskoulutukset on suunnattu pääsääntöisesti Suomen ev.-lut. kirkon henkilöstölle. Tarkemmat valintakriteerit, esimerkiksi aikaisempi koulutus, työkokemus jne., mainitaan koulutuksen tiedoissa koulutuskalenterissa. Koulutuksen keskeytyessä koulutuksen toteuttaja arvioi, millä edellytyksillä koulutuksen loppuun suorittaminen on mahdollista.

Koulutuksen laajuuden ja kuormittavuuden määrittely

- Moduulien laajuus ja kuormittavuus ilmaistaan opintopisteinä, joihin on laskettu opiskelutehtävien suorittamiseen ja osaamistavoitteiden saavuttamiseen arvioitu aika. 1 opintopiste tarkoittaa 27 tunnin työmäärää (1 tunti = 45 min.).
- Eryityskoulutusten laajuuden ja kuormittavuuden määrittelyyn on erilliset ohjeet (Kirkon henkilöstökalerin toimittamiseen liittyvä aineisto).

Osallistujakyselyt

- Koulutuksista kerätään kyselyillä tietoa osaamisen kehittymisestä ja miten tyytyväisiä osallistujat ovat koulutuksen toteutukseen ja jakavat oppimaansa.

Todistus erityiskoulutuksen moduulista

Todistuksen yksittäisen moduulin suorittamisesta antaa koulutuksen toteuttava organisaatio, joka huolehtii todistusjäljennöksen arkistoinnista arkistosäännön mukaan. Todistus kirjoitetaan kirkon henkilöstökoulutuskalenterin toimitusohjeisiin sisältyneen mallin mukaisesti.

Todistus erityiskoulutuksesta

- Moduulirakenteinen erityiskoulutus: Suoritettuaan koulutuskuvauksen mukaisen erityiskoulutuksen, suorittaja lähettää moduulien todistuskopiot ja yhteenvedon opintosuorituksista koulutuskuvauksessa mainitulle henkilölle.
- Erityiskoulutuksen vastuuhenkilö valmistelee erityiskoulutuksen todistuksen ja lähettää sen Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikköön koulutussihteeriksi Satu Hytöselle. Todistus valmistellaan kirkon henkilöstökoulutuskalenterin toimitusohjeisiin sisältyvän mallin mukaisesti.
- Kirkon koulutuskeskuksen koulutuspäällikkö allekirjoittaa erityiskoulutusten todistukset. Koulutuksen vastuuhenkilö huolehtii todistusten lähettämisestä suorittajille. Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikkö arkistoi erityiskoulutusten todistusjäljennökset.

Tarkempaa tietoa erityiskoulutuksista

Erityiskoulutusten koulutuskuvaukset

Jokaisesta erityiskoulutuksesta on koulutuskuvaus, jonka antaa osallistujalle ja hänen työnantajalleen kokonaiskuvan erityiskoulutuksesta. Koulutuskuvaus saattaa sisältää näistä yleisohjeista poikkeavia erityisohjeita.

Yhtäjaksoinen erityiskoulutus

Yhtäjaksoisen erityiskoulutuksen koulutuskuvaus sisältää koko erityiskoulutuksen laajuuden opintopisteinä, yleiset osaamistavoitteet, rakenteen (lähi- ja etäjakso) sekä tiedot kehittämishankkeen laajuudesta.

Moduulirakenteinen erityiskoulutus

Jokaisesta moduulirakenteisesta erityiskoulutuksesta on erillinen koulutuskuvaus. Koulutuskuvaus sisältää erityiskoulutuksen laajuuden opintopisteinä, yleiset osaamistavoitteet, muodostumisperiaatteet, joissa määritellään koulutuksen pakolliset moduulit ja periaatteet, joiden puitteissa opiskelija voi valita valinnaisia moduuleja.

Erityiskoulutusten moduulit –asiakirja ja Erityiskoulutusten moduulitaulukko

Erityiskoulutusten moduulit on koottu yhteen Erityiskoulutusten moduulit –asiakirjaan ja Erityiskoulutusten moduulitaulukkoon

Erityiskoulutusten moduulit –asiakirjasta löytyvät seuraavat tiedot: moduulien osaamistavoitteet, keskeiset sisällöt. Kunkin moduulin kohdalla on merkinnät, mihin erityiskoulutukseen moduuli soveltuu.

Erityiskoulutusten moduulitaulukko sisältää kaikkien erityiskoulutusten moduulit ja suositukset niiden sijoittumisesta eri erityiskoulutuksiin.

Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa Erityiskoulutus -hakutoiminto

Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa (koulutuskalenteri.evl.fi) julkaistaan elokuussa vuosittain seuraavan vuoden henkilöstökoulutustarjonta, josta löytyvät erityiskoulutusten tarjonta (valitse Koulutustyyppi ja sen jälkeen Kirkon erityiskoulutus) ja tarkemmat tiedot (aika, paikka, kustannukset jne.). Erityiskoulutuksiin ilmoitaudutaan pääsääntöisesti edellisen vuoden lokakuun loppuun mennessä.

Lisätietoa erityiskoulutuksista

- Asiantuntija Eeva Salo-Kopperi, eeva.salo-kopperi@evl.fi ja erityiskoulutusten vastuuhenkilöt (yhteystiedot henkilöstökoulutuskalenterissa ja koulutuskuvauksissa)
- ilmoittautuminen koulutukseen: Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön vastuulla olevista koulutuksista koulutussihteerin koulutuskeskus@evl.fi . Muista erityiskoulutuksista informoi ao. koulutuksen toteuttaja)